

Jerusalembrevet

NYHETSREV 2/2018 • JUNI–AUGUSTI
SWEDISH CHRISTIAN STUDY CENTRE (SCSC)
WWW.BILDA.NU/SCSC

Foto: Marianne Claesson

Hem är där hjärtat finns

HEM, ETT ORD som gjort sig extra påmint denna vår. Och jag har funderat på det, vad betyder det, för mig, för andra? Det har blivit en hel del åkande – jag har åkt ”hem” för att tömma mitt barndomshem som jag flyttade ifrån för mer än fyrtio år sedan. Jag har åkt ”hem” till vår lilla stuga i skogen (som vi bara hyr), och ”hem” till mina barn och barnbarn. Och nu är jag på väg ”hem” igen, hem till Jerusalem. Det börjar verkligen kännas hemma när affärsinnehavarna önskar ”Good morning” utan att försöka få mej att komma in och handla, och grannen till SCSC vinkar glatt när jag sitter på en restaurang i en annan del av stan. Obehindrat kan jag röra mig mellan mina olika hem.

Men var är hemma egentligen? ”Home is there your heart belongs” såg jag på ett kort. *Hem är där ditt hjärta hör hemma.* Kan det vara så enkelt? Enkelt för mej att säga som själv har valt – och som fortfarande kan välja.

Envar har rätt att lämna varje land, inbegripet sitt eget, och att återvända till sitt eget land. (Artikel 13. Allmänna förklaringen om mänskliga rättigheter.)

I ett av mina ”hem” bor just nu en familj som tvingats lämna krigets Syrien för att bygga upp ett nytt hem, ett nytt liv, långt från släkt och vänner och sina traditioner. Jag hoppas att de kan börja känna sig hemma, i ett nytt land, i en ny bostad, med nya arbeten och att de ska hitta nya vänner.

Flera av mina vänner här nere har inte heller valt, de har förlorat sina hem, varit tvungna att lämna dem. Även om de inte tvingats långt bort har de ingen möjlighet att komma tillbaka ”hem”. Och i den här traditionen är hemmet, marken, stenarna, träden, oerhört viktiga. Rötterna tillbaka i tiden är också djupt rotade. Många har kvar sin nyckel som symbol för hemmet som man lämnat. Hemmet som kanske är raserat, eller där det nu bor någon annan. Möjligheten att återvän-

da, att röra sig mellan olika ”hem” finns inte. Att kunna resa obehindrat är inte att tänka på. Även slakten (som man vill leva nära och så ofta är beroende av!) kan finnas på onåbart avstånd, fast det kanske bara är kilometer emellan.

Är det något som har gått förlorat för oss, i vårt sätt att se på var hemma är? Vi som många gånger lever långt från föräldrar, barn och barnbarn? Utan så djupa rötter. Eller är det en tillgång?

Så här sitter jag, på en flygplats, med blandade känslor. Mina tankar går till dem som mist och saknar sina hem, som inte haft något val om de velat överleva. Samtidigt som jag känner mig rik och privilegierad för att ha många hem. Snart är jag hemma igen!

Lars-Inge Claesson
Direktor

Jerusalembrevet är ett nyhetsbrev från Bildas studiecenter i Jerusalem där vi berättar om verksamheten och kort kommenterar aktualiteter i det heliga landet. Vill du ha kommande nyhetsbrev kan du sända din e-postadress till scsc@bildanu

Eva får stipendium

Eva Ekman får Bildas Mellanösternstipendium 2018. Eva är lärare på Hyllie Parks Folkhögskola och deltog under våren 2017 i en studieresa till Jerusalem för hela skolans personalgrupp. Resan väckte ett intresse hos henne att få gå djupare i denna fascinerande och komplexa värld.

Eva är lärare, bland annat inom Sfi. Hon fascinerar av möten och arbetar bland annat med drama, bilder och texter för att bygga förståelse mellan människor där olika språk kan utgöra ett hinder.

Bildas Mellanösternstipendium ger möjlighet till fyra veckors vistelse i Israel och Palestina.

Vandra från Nasaret till Betlehem i höst

Vandra från Nasaret till Betlehem, den sträcka som Maria och Josef vandrade! I november genomför Bilda ännu en pilgrims-vandringsresa med vandring utmed den så kallade Nativity Trail. Av den totala sträckan på 140 km vandrar man ca 90. Under vandringen möter man den bibliska berättelsen som vävs samman med den kristna kyrkans historia i området, liksom med dagens komplicerade politiska och religiösa situation.

Resan leds av Elisabeth Lindgren, Equemeniakyrkan, och pastor Ulf Schöier.

Dandanat i Sundsvall!

Musikfestivalen Dandanat i Betlehem genomfördes första gången 2005, och har därefter genomförts nästan varje år. I år hålls festivalen den 13–15 september. Bara några veckor senare, den 28–30 september, är det dags för Dandanat Sundsvall! Det är Bilda Mitt som arrangerar en festival med workshops och konserter. Från Betlehem deltar musikern Zaid Hillal.

Foto: Lars-Inge Claesson

"Idag är butikerna stängda i Jerusalems gamla stad", skriver Monica Bengtsson den 15 maj, dagen efter att ett 50-tal personer blivit skjutna av israelisk militär vid gränsen mellan Israel och Gaza. För egen del känner Monica ingen oro. "Men inombords är det kaos."

Inombords är det kaos

Våren 2018 innebar ny dramatik i Israel och Palestina. Israel firade 70 år som stat, medan palestinerna sörjde. "Hur kan denna konflikt fortgå och fortgå och fortgå", skriver Monica Bengtsson från Kalmar som under våren varit volontär på SCSC.

Idag, tisdag den 15 maj, är butikerna stängda. Basargatan är tom. Tusentals turister och boende trängs vanligen kring butikerna i de trånga men mysiga basargränderna. Men nu är de stängda för att hedra de över 50 offren och tusentals skadade i Gazaremsan. Prången är tomma, järndörarna låsta. Inga turister, inga muslimer, inga judar, inga kristna, ingen springer, går, stannar upp, trängs för att handla eller ta sig till sin destination. Det går lätt att ta sig fram om man vill till Gravkyrkan eller till Västra muren, Damaskusporten eller till västra Jerusalem.

Man har frågat mig hur det känns att vara här och hur det är. För min personliga del är det lugnt – det är lugnt på gatorna i Gamla stan i östra Jerusalem och jag som turist behöver inte vara rädd. Men inombords är det inte lugnt – där är det kaos – hur kan denna konflikt fortgå och fortgå och fortgå? Ja, israeler hade rätt till, och har rätt till ett land för att leva i fred och frihet. Ja, även palestinier har rätt till ett land för att leva i fred och fri-

het. Ja, man kan se olika på konflikten. Händelser och skeenden kan tolkas och uppfattas olika beroende på vem man är. Som israel tolkar man det på ett sätt – som palestinier på ett annat. Bakgrund, förkunskap, insikt spelar roll.

Härlig stämning

Söndag 13 maj var det flaggdag, tusentals ungdomar och familjer på gatorna där spårvagnen vanligen går – men den eftermiddagen fick spårvagnen stå tillbaka för israeler som firade att de segrade 1967. Liveband från ett lastbilsflak och enorma högtalare som var uppsatta längs vägen. Härlig stämning, men stora folksamlingar är sällan bra, så vi sökte oss till mindre stråk för att ta oss hem. Och visst har man rätt att fira! Men respekten för "den andre" må finnas med i det man gör, tänker jag. 70 år som stat – stolthet och glädje för miljoner judar – det är bra. För miljoner palestinier, 70 år av Nakba (katastrof) i ett kringskuret land – inte lika bra. Mänskliga rättigheter, vad betyder det? Palestinierna utgör 40 procent av Jerusalems befolkning, av stadens budget går 10 procent till dem, 75 procent lever under den officiella fattigdomsgränsen (Goldman 2017).

Gazaremsan är 360 km², ca 1,8 miljoner invånare 2014 – Kalmar län är 11.171 km², ca 243.700 invå-

nare 2018 (Wikipedia). Västbanken är som en stänktapet – palestinska områden kringskurna av judiska bosättningar, eller förorter som en del kallar dem trots att de är byggda på palestinsk mark. Muren som snart är 700 km lång är enligt uppgift till 85 procent byggd på palestinsk mark, trots överenskommelser och avtal, samtal, underskrifter och handslag. Man har tydligen rätt att bygga mur runt sitt land. Tänk om vi hade byggt en mur mot Norge, en mur runt samernas områden, inne på deras mark, eller runt Småland, 8 meter hög med taggtråd och vaktorn! Och så Check Points där pass och tillstånd kollas av gevärsförsedda militärer. Hemska tanke! Att inte kunna röra sig fritt, kunna åka in och ut som man vill, behöva söka tillstånd – men kanske inte få något.

Jerusalem – en stad som två folk nu kallar sin huvudstad. En delad stad, ett judiskt område, ett muslimskt, ett kristet och ett armeniskt. Går man i västra Jerusalem ser man ganska fort vilket område som bebos av judar och i vilket område muslimer finns.

På sträckan vi brukar gå möter vi många judar varje dag. De är kanske på väg till yeshiva (skola), eller kanske till Västra muren eller synagogan vid Hurvatorget. De ortodoxa männen fantastiskt klädda i svart kostym, många med speciella rockar, kippa på huvudet och hatt. På sabbatsdagen pälshatt för att vara riktigt fin. Korkskruvslockarna fladdrar för vinden där de går. Kvinnorna mer modesta i halvlånga eller långa kjolar, platta skor, något som döljer håret, peruk, vacker sja – mindre vacker stickad basket. Barn omkring sig och barn i barnvagnar, pojkar har kippa och lockar vid öronen även de – flickorna

i likadana finkläder.

Kan inte rösta

Jag undrar vad de tänker där de går. Många talar amerikanska eller franska – har de flyttat hit? Varför? Av religiösa skäl – ideologiska – eller för att de helt enkelt får subventionerade lägenheter i trevliga bosättningar? Vet de om att det enbart är palestinier med israeliskt pass som får rösta till det nationella parlamentet, Knesset? Palestinier som har det speciella blåa Jerusalem-ID har fördelen att de kan resa ganska obehindrat, men de kan inte rösta till Knesset. Palestinierna bojkottar valet – något man som svensk kan undra över. Vet inte om de kan rösta blankt, röstar de inte kan de inte påverka, röstar de kan man lätt tänka sig argumentet "ni har ju själva röstat på detta".

Muslimer och muslimska kvinnor med sina sjalar och långa klänningar möter vi inte ofta på den vägen vi går dagligen. Vi ser dem sittandes på basargatorna säljande sina färska örter och vinblad i stora buntar. I butikerna runtomkring finns männen som säljer allt från skor och kläder till elartiklar och kastruller, frukt och grönt och naturligtvis keramik, färgglada sjalar och kors och radband och annat av mer religiös karaktär.

I dessa gränder verkar alla kunna mötas på ett eller annat sätt. Att mötas – en förutsättning för samtal och förståelse. Något som många gör – enskilda och grupper, organisationer, israeler och palestinier tillsammans – på olika sätt möts man och arbetar för fred!

Hoppas det finns hopp för fred och frihet – för alla!

Monica Bengtsson

Volontär, Swedish Christian Study Centre

Plockat i bokhyllan

Smått och stort, brett och udda

Judas (W&W) av den ständigt Nobelprisaktuelle Amos Oz utspelar sig i Jerusalem under ett par regniga vinterveckor i slutet av 50-talet. Shmuel Ash är en ung student som fastnat för hur bilden av

Judas som förrädare har kunnat bli den rådande bilden, medan han själv menar att Judas egentligen var den verkligt hängivne lärjungen. När Shmuels flickvän överger honom och hans föräldrar inte längre kan försörja honom, hoppar han av sina universitetsstudier för att vara intellektuellt sällskap åt en äldre handikappad man. Där utspelar sig många samtal om svek och förräderi. Här finns också Atalia, som Shmuel blir förälskad i. Även i relationen till henne och hennes familj återkommer frågorna om svek och förräderi, om priset att stå för sina åsikter. Här vävs frågor om tro, övertygelse och politik samman. Judas är en bok som fångar, kanske inte främst för själva handlingen, utan för personbeskrivningarna och inte minst samtalet och idéutbytet mellan de olika personerna.

"När jag arbetade på kibbutz i Israel 1965 deltog jag i ett inspirerande samhällsbygge. Det var min upplevelse. Som följeslagare i Palestina 50 år senare var uppgiften defensiv. Vi följeslagare skulle

försvara mänskliga rättigheter i en militariserad miljö." Matts Mattsson försöker i sin bok **Status quo?** (Daidalos) förstå den utveckling som ligger bakom skillnaden i upplevelsorna mellan vistelsen som ung på kibbutzen Hulata och följeslagaruppdraget. Han speglar sina personliga minnen i noggranna analyser av det politiska skeendet men också i möten med kibbutzmedlemmar, israeliska aktivister och palestinier. Boken ger en förståelse för kibbutzengagemanget men också hur den idén kanske varit ett frö till en bosättningsrörelse med helt andra ideal. Han prövar också i mötet med nuvarande kibbutzmedlemmar om rörelsen skulle kunna spela någon roll i fredsarbetet, men förstår att det ursprungliga öppna engagemang han mötte, nu har så få medlemmar att de inte kan spela någon roll som grupp, enbart som enskilda individer.

Bishara Awad (till höger) är glad och tacksam, trots den svåra situationen i Betlehem. Bibelskolan han varit med om att bygga upp ser han som ett Guds mirakel. Här tillsammans med Nikolas Demetriades, konsulent i Bilda Svealand, som besökte skolan i maj.

Bishara Awad, Bethlehem Bible College

– Det som hänt här är ett mirakel

– **Vi är så tacksamma till Gud för det mirakel som har hänt här.**

Bishara Awad är lågmäld, närmast försynt, men det råder inget tvivel om att han menar vad han säger.

Bishara Awad skulle kunna ses som mannen som skapat Bethlehem Bible College. Visserligen inte ensam, hans bror Alex har också varit en viktig del i etablerandet av denna utbildningsinstitution som idag inte bara rymmer bibel- och pastorsutbildning på akademisk nivå, utan även en utbildning i media, samt en lång rad sociala projekt i Betlehem.

Men för Bishara är det ett Guds under alltihop.

– Det här är hans verk, säger han med ett milt leende.

Bethlehem Bible College har sin grund i den pentakostala kristna rörelsen, vad vi i Sverige oftast förknippar med Pingströrelsen. Och samarbetet med den svenska pingströrelsen är sedan länge nära och omfattande. Bland annat tar man emot ekonomiskt stöd för den mediautbildning som drivs här.

Det man slås av när man lyssnar till Bishara Awad är dels den varma fromheten och hans starka tilltro till att han och detta på många sätt mirakulösa projekt är ett Guds verk, men också kärleken till det palestinska folket. På flera sätt målar han upp en ljus bild.

– Vi har nära relationer med våra muslimska grannar och vänner. Inga problem.

– Vi har ett gott samarbete med de övriga kyrkorna här. Flera av våra studenter kommer från och blir präster i någon av de ortodoxa kyrkorna.

Många flyttar

Den politiska situationen målar han däremot i mörkare färger. Israels ockupation av Västbanken innebär att människors möjligheter till utveckling starkt begränsas. Och många palestinier, kanske främst de kristna, där det sedan länge funnits en stark strävan till att utbilda sig, flyttar till USA eller Europa.

– Vi vill göra allt vi kan för att de unga ska stanna här, att de ska skaffa sig utbildning och vara med och bidra till att utveckla vårt samhälle, säger Bishara Awad.

Förutom skolan i Betlehem driver man idag även Nazareth Evangelical College i norra Israel, samt en bibelskola i Gaza.

– Det sägs ibland att de kristna förföljs i Gaza. Men vi har en annan bild. Vi finns där och vi vet att den lilla gruppen kristna som finns där lever i god sämja med sina muslimska grannar.

Text och foto: *Magnus Stenberg*

Du får det här nyhetsbrevet

för att du deltagit i en resa till Mellanöstern som Studieförbundet Bilda arrangerat. Vill du inte ha nyhetsbrevet, kontakta magnus.stenberg@bilda.nu

Läs mer om hur vi hanterar personuppgifter på www.bilda.nu/dataskydd